

แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยา ของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย

A motivation for Improving the Quality of Life by Buddhist Psychology of Mon People Labor in Thailand

Received: August 06, 2023
Revised: August 21, 2024
Accepted: August 26, 2024

พระปัญญา นันทะ¹
Ven. Ponnyar Nonda
(ponnyarnon@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยา 2. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย และ 3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างชนชาติชาวมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย จำนวน 485 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 3 สอนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอผลวิจัยแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัยพบว่า 1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาประกอบด้วยหลักพุทธธรรมที่ภูมิจิตมีกัตถประโยชน์ 4 ประการ ทฤษฎีแรงจูงใจ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ และหลักคุณภาพชีวิตขององค์กร WHOQOL 2. วิธีการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยในเชิงคุณภาพ คือ 1) แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ 2) แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัย 3) แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม 4) แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยธรรม 5) แรงจูงใจในการ

¹ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
M.A. (Buddhist Psychology), Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

พัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม วิธีการสร้างแรงจูงใจในเชิงปริมาณที่ค่าสถิติมากที่สุดคือ ด้านรายได้และความมั่นคงในงาน รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานตามลำดับ 3. การนำเสนอแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย คือ การส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาทักษะ อาชีพและการสร้างระบบสนับสนุนที่เหมาะสมในการยกระดับแรงจูงใจและคุณภาพชีวิตของแรงงานชาวมอญในประเทศไทยและชนชาติอื่นที่มาทำงานในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, การพัฒนา, คุณภาพชีวิต, พุทธจิตวิทยา, แรงงาน, ชนชาติมอญ

Abstract

This research aims to: 1. Study the motivation for improving the quality of life based on Buddhist psychology; 2. Investigate the methods of motivating the improvement of the quality of life according to Buddhist psychology among the Mon ethnic group working in Thailand; and 3. Propose guidelines for motivating the improvement of the quality of life according to Buddhist psychology for the Mon ethnic group working in Thailand. The research employed a mixed-methods approach divided into three phases. Phase 1 utilized qualitative research, conducting in-depth interviews with 15 key informants. Phase 2 involved quantitative research using questionnaires administered to a sample of 485 Mon workers in Thailand. The data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations. Phase 3 involved focus group discussions to present the research findings to experts in the field.

The findings revealed that: 1. Motivation for improving the quality of life based on Buddhist psychology consists of four key Buddhist principles: the principle of “Ditthadhammikatha” (Virtues conducive to benefits in the present), Maslow's hierarchy of needs theory, and the WHOQOL organizational quality of life framework; 2. The methods of motivating the improvement of the quality of life among the Mon ethnic group working in Thailand, based on Buddhist psychology, include: 1) Motivation for improving physical quality of life; 2) Motivation for improving safety; 3) Motivation for improving social

quality of life; 4) Motivation for improving moral quality of life; and 5) Motivation for improving ethical quality of life. The most significant statistical finding in terms of motivation for quality of life improvement was related to income and job security, followed by work environment and relationships with coworkers; 3. The proposed guidelines for motivating the improvement of the quality of life of the Mon ethnic group working in Thailand include promoting education, developing skills and vocational training, and establishing appropriate support systems to enhance motivation and the quality of life for Mon workers in Thailand as well as other foreign workers in the country.

Keywords: Motivation, Development, Quality of Life, Buddhist Psychology, Labor, Mon People

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความสุข พึงพอใจและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์ทุกคน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและจิตวิญญาณ (พัชรพร ลิฬพัฒน์ไพบูลย์, 2559) ซึ่งแรงจูงใจนับเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่จะผลักดันให้บุคคลมีเป้าหมายและกำลังใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้านให้ดียิ่งขึ้น การสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (สมศักดิ์ บุญเรือง, 2566) โดยเฉพาะในกลุ่มชนชาติพื้นเมืองอย่างชนชาติมอญ

ชนชาติมอญ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในเมียนมาและมีวัฒนธรรมประเพณีอันงดงาม โดยมีถิ่นฐานดั้งเดิมในภูมิภาคเมียนมาตอนล่าง (Myanmar Population and Housing Census, 2022) และมีประชากรจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา การเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานชนชาติมอญนั้นสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญให้ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การศึกษา การเข้าถึงบริการสาธารณสุขและสวัสดิการต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคมไทยมากขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

อย่างไรก็ดี ยังมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญอยู่ เช่น ปัญหาความยากจน การว่างงานและขาดโอกาสในการประกอบ

อาชีพที่มั่นคง รวมถึง ปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติจากสังคม (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2565) ซึ่งอาจส่งผลให้ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ การสร้างแรงจูงใจโดยอาศัยหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญ

หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งด้านกายและใจควบคู่กันไป มีหลักการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งมุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจให้มีสมาธิ ปัญญา คุณธรรม เพื่อนำไปสู่ความสุขที่แท้จริงและยั่งยืนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจิตใจ

งานวิจัยของ พุทธรักษา พรหมดี (2555) ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยพื้นฐาน เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการและสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นต้น มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต ทั้งคนไทยและชนชาติมอญก็ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทางการเงินและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า แรงจูงใจด้านกายภาพได้รับความสำคัญสูงสุดจากผู้เข้าร่วมวิจัย รวมถึง งานวิจัยของ กัญญารัตน์ หุสาธู (2557) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของแรงจูงใจด้านความปลอดภัยและการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของแรงงานข้ามชาติที่ยังคงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับชาวมอญในประเทศไทย งานวิจัยของ พระมหาสมชาย สิริจินโท (2547) และ เตชา บุญมาสุข (2553) ก็สนับสนุนประเด็นนี้ โดยเน้นความสำคัญของการพัฒนากาย วาจา จิตใจและปัญญาตามหลักพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านจริยธรรม และคุณธรรม ที่ได้รับความสำคัญสูงมาก นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของ Botang Guo (2022) และ Randall S. S., et al (2004) เน้นปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยแรงจูงใจด้านจิตใจและการศึกษาได้รับการเน้นย้ำเป็นพิเศษ และงานวิจัยของ Sri Rahayu Kristiani และคณะ (2022) ที่เน้นถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผลักดันให้ชนชาติมอญมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญครอบคลุมทุกด้าน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเสนอหัวข้อวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย” เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจต่อชนชาติมอญและอื่น ๆ ต่อไป

ไทยจำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 ผู้นำชุมชน หรือผู้นำกลุ่ม หรือชมรมที่เป็นเชื้อชาติมอญในประเทศไทยจำนวน 3 คน กลุ่มที่ 5 นายจ้างและข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับชนชาติมอญจำนวน 3 คน

3. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลโดยใช้คำถามกึ่งโครงสร้างครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ กายภาพ ความปลอดภัย สังคม จริยธรรมและคุณธรรม

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation)

5. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณสำหรับใช้ในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานมอญที่ทำงานในประเทศไทยแบบระบบ MOU (Memorandum of Understanding) ที่รัฐรับรองตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติมคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรชนชาติมอญผู้มางานในประเทศไทยที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงได้ใช้วิธีการคำนวณ ใช้สูตร W.G. Cochran ได้กลุ่มตัวอย่าง 485 คน

2. สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามออนไลน์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือข้อมูลทั่วไปและระดับแรงจูงใจตามแนวพุทธจิตวิทยา โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

3. การหาค่าเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item – Objective Congruence) IOC ซึ่งมีค่า 0.7 ขึ้นไป

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และทดลอง (Try out) ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .964

5. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามออนไลน์

6. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สุดท้าย นำข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณทั้งหมดมาสังเคราะห์และบูรณาการเพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแรงจูงใจพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญ โดยมีการเสวนากลุ่มนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงให้สมบูรณ์

ระยะที่ 3 สနากลุ่มเพื่อนำเสนอผลวิจัยแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณแล้ว นำเสนอผลการวิจัยของแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อยืนยันข้อมูลและขอคำแนะนำเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

ผลการการวิจัยแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า 1) หลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ประการ เป็นหลักธรรมสำคัญในพุทธศาสนาที่ส่งเสริมแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ อุดมฐานสัมปทา อารักขสัมปทา กัลยาณมิตตตา และสมชิวิตา 2) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แสดงให้เห็นขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อน จึงจะก้าวไปสู่ระดับที่สูงขึ้น จนถึงการบรรลุศักยภาพสูงสุดของชีวิต 3) แนวคิด WHOQOL(World Health Organization Quality of Life) ขององค์การอนามัยโลก เป็นเครื่องมือประเมินคุณภาพชีวิตใน 6 ด้าน ได้แก่ สุขภาพกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม การทำหน้าที่ และความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธจิตวิทยาดังนั้น จึงสังเคราะห์ได้ว่า แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ จิตใจ สังคม และปัญญา ได้แก่ 1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ 2. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัย 3. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม 4. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยธรรม 5. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เชิงคุณภาพพบว่า วิธีสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ 1) ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึงการมีงานประจำที่ทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องเปลี่ยนงานบ่อยจนเกินไป เพื่อให้มีรายได้ที่แน่นอน 2) รายได้เพียงพอ คือ มีรายได้ครอบคลุมที่พอเพียงสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ สามารถลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย และมีเงินเหลือเก็บออมได้ 3) พิจารณาลงทุนประกอบอาชีพเสริม ค่าขาย ธุรกิจออนไลน์ เพื่อเพิ่มรายได้นอกเหนือจากงานประจำ

2. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัย 1) ทำประกันต่าง ๆ ประกันชีวิต ประกันสุขภาพ เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิต ป้องกันความเสี่ยง

จากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ 2) ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานและการดำรงชีวิต 3) ได้รับการคุ้มครองสวัสดิการจากนายจ้างหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กองทุนประกันสังคม เงินชดเชยกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ

3. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม 1) เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ งานประเพณี กิจกรรมชุมชน เพื่อได้พบปะสร้างสัมพันธ์กับผู้คนในสังคม 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน สร้างความเอื้ออาทร สามัคคี มีน้ำใจต่อกัน 3) เข้าร่วมชมรม สมาคม องค์กรชาวมอญ เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประเพณีและรักษาเอกลักษณ์ของชนชาติมอญไว้

4. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยธรรม 1) ประกอบอาชีพที่สุจริต ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่สนับสนุนหรือยุ่งเกี่ยวกับแรงงานที่ผิดกฎหมาย แรงงานเด็ก 2) รักษาศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนา ทำความดี ละเว้นการเบียดเบียนผู้อื่น 3) พัฒนานตนเองอยู่เสมอ โดยการศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะความสามารถ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

5. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม 1) มีความอดทน เพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญ พากเพียรผ่านไปให้ได้ด้วยความมุ่งมั่น 2) มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น แบ่งปันสิ่งของให้กัน 3) นับถือ เคารพ ศรัทธาในพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด 4) พังพระธรรมเทศนา นำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติ พัฒนาจิตใจให้มีสติ สมาธิ และปัญญา 5) ดำรงครีรักษานบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีงามของชนชาติมอญให้คงอยู่สืบไป

สรุปได้ว่า การสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชาวมอญในประเทศไทย ต้องให้ความสำคัญกับการสนองตอบความต้องการในทุก ๆ ด้าน ทั้งกาย จิตใจ สังคม อย่างครบถ้วน โดยมีพื้นฐานจากการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมและคุณธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เชีงปริมาณพบว่า วิธีสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยสามารถสรุปได้ดังนี้

แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย จำนวน 485 คน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อ

จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ ด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.70$) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.69$) ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.67$) และด้านสังคม ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย โดยรวมและรายด้าน โดยภาพรวม

แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกายภาพ	4.70	.81	มากที่สุด
ด้านความปลอดภัย	4.69	.82	มากที่สุด
ด้านสังคม	4.66	.87	มากที่สุด
ด้านจริยธรรม	4.70	.82	มากที่สุด
ด้านคุณธรรม	4.67	.86	มากที่สุด
รวม	4.69	.81	มากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบรายละเอียดในแต่ละด้าน คือ ด้านกายภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รายได้เพียงพอดูแลตนเองและครอบครัวได้ ($\bar{X} = 4.72$) ด้านความปลอดภัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกดีใจเมื่อได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.71$) ด้านสังคม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเข้าสังคมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.68$) ด้านจริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกภาคภูมิใจทำงานถูกต้องตามกฎหมาย และเชื่อว่าจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ($\bar{X} = 4.72$) ด้านคุณธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดหลายข้อ ได้แก่ รู้สึกสงบสบายใจจากการปฏิบัติธรรม เข้าใจชีวิตและตนเองมากขึ้น ($\bar{X} = 4.68$)

โดยสรุป ชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยมีแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านกายภาพและจริยธรรมมากที่สุด

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การนำเสนอวิธีสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยต่อผู้เชี่ยวชาญพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพุทธจิตวิทยาสำหรับชนชาติมอญในประเทศไทย ได้มีการเพิ่มเติมดังนี้

1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ โดยการสร้างอาชีพและรายได้จากภูมิปัญญา วัฒนธรรม ชุมชนและสื่อดิจิทัล
 2. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัย โดยการพัฒนาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ป้องกันภัยและสร้างหลักประกันชีวิต
 3. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม โดยการปรับตัวเข้ากับสังคมไทย สร้างมุมมองใหม่ด้วยพุทธศาสนา
 4. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยธรรม โดยการปฏิบัติธรรม การปฏิบัติตามข้อกฎหมาย
 5. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม โดยพัฒนาคุณภาวะ จิตใจ โดยบูรณาการกับวัฒนธรรมมอญ
 6. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา เรียนรู้กฎหมาย การเมือง เข้าถึงการศึกษ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- โดยมุ่งให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตใจและสติปัญญาตามแนวทางแห่งพุทธจิตวิทยา

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้จากวิจัยได้ข้อสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อดังนี้

1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ 4 ประการได้แก่ 1) อุฏฐานสัมปทา ชวามอญให้ความสำคัญกับความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ซึ่งนำไปสู่ความมั่นคงในอาชีพและรายได้ 2) อารักขสัมปทา มีการวางแผนรักษาความมั่นคงและป้องกันความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ดูแลสุขภาพเป็นต้น 3) กัลยาณมิตตตา ให้ความสำคัญกับการคบหาเพื่อนดีและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม 4) สัมชิวตา ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและเหมาะสมตามฐานะ บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม การศึกษาค้นคว้านี้ ยังอธิบายความสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ คือ 1) ความต้องการทางกายภาพ มีงานทำและรายได้เพียงพอ 2) ความต้องการความปลอดภัย มีหลักประกันชีวิตและความมั่นคงในการทำงาน 3) ความต้องการการยอมรับทางสังคม เข้าร่วมกิจกรรมสังคมและได้รับการยอมรับจากชุมชน 4) ความต้องการประสบความสำเร็จ พัฒนาทักษะและความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน และการวัดคุณภาพชีวิตสอดคล้องกับหลักคุณภาพชีวิตตามองค์การอนามัยโลก (WHOQOL) คือ 1) ด้านร่างกาย ให้ความสำคัญกับ

สุขภาพกาย การมีงานทำ และรายได้พอเลี้ยงชีพ 2) ด้านจิตใจ ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรม มีสติ สมาธิ ปัญญา 3) ด้านสังคม เข้าร่วมกิจกรรมสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงานและสภาพแวดล้อมที่ดี

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญตามแนวพุทธจิตวิทยามีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา ทฤษฎีทางจิตวิทยา และมาตรฐานคุณภาพชีวิตสากลที่สามารถสังเคราะห์แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยา 5 ด้านได้แก่ 1. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ 2. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัย 3. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม 4. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยธรรม 5. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม

2. แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องในหลายประเด็นสำคัญ งานวิจัยของการวิจัยของ พุทธรักษา พรหมดี (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสถิติแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยพื้นฐาน เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต ทั้งคนไทยและชนชาติมอญก็ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทางการเงินและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า แรงจูงใจด้านกายภาพได้รับความสำคัญสูงสุดจากผู้เข้าร่วมวิจัย ($\bar{X} = 4.70$) ในขณะเดียวกัน งานวิจัยของ กัญญารัตน์ ทูสาธู (2557) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร แสดงให้เห็นว่าการย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ แต่ยังคงมีอุปสรรคบางประการ ซึ่งสะท้อนถึงแรงจูงใจในด้านความปลอดภัย และการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของแรงงานข้ามชาติที่ยังคงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับชาวมอญในประเทศไทย ซึ่งเป็นแก่นสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับชนชาติมอญ ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ พระมหาสมชาย สิริจินโท (2547) และ เตชา บุญมาสุข (2553) ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนากาย วาจา จิตใจ และปัญญาตามหลักพุทธศาสนา เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญ การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมและคุณธรรมทางพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ชนชาติมอญยึดถือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.70$) และคุณธรรม ($\bar{X} = 4.67$) ที่ได้รับความสำคัญสูงมาก

3. ในแง่ของแรงจูงใจงานวิจัยของ Botang Guo (2022) และ Randall S. S., et al (2004) ซึ่งเน้นถึงปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ความรู้ในการวิเคราะห์แรงจูงใจเชิงจิตวิทยาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาชนชาติมอญได้ โดยงานวิจัยนี้พบว่า แรงจูงใจด้านจิตใจและการศึกษาได้รับการเน้นย้ำเป็นพิเศษ นอกจากนี้งานวิจัยของ Sri Rahayu Kristiani และคณะ (2022) ที่เน้นถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งสามารถผลักดันชนชาติมอญให้มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญ ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ จิตใจ สังคม จริยธรรมและคุณธรรม

โดยสรุป ผลของการวิจัยกับงานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น ครอบคลุมทั้งปัจจัยทางกายภาพ จิตใจ สังคมและจิตใจ โดยมีแรงจูงใจเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ การศึกษาแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญตามแนวพุทธจิตวิทยา จึงเป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากหลากหลายมิติ ทั้งด้านวัฒนธรรม ศาสนา จิตวิทยา

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “วิธีการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย” จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสำรวจแบบสอบถามและการเสวนากลุ่ม พบว่า

1. แรงจูงใจสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ชนชาติมอญสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้นั้นครอบคลุม 6 ด้านหลัก ดังนี้

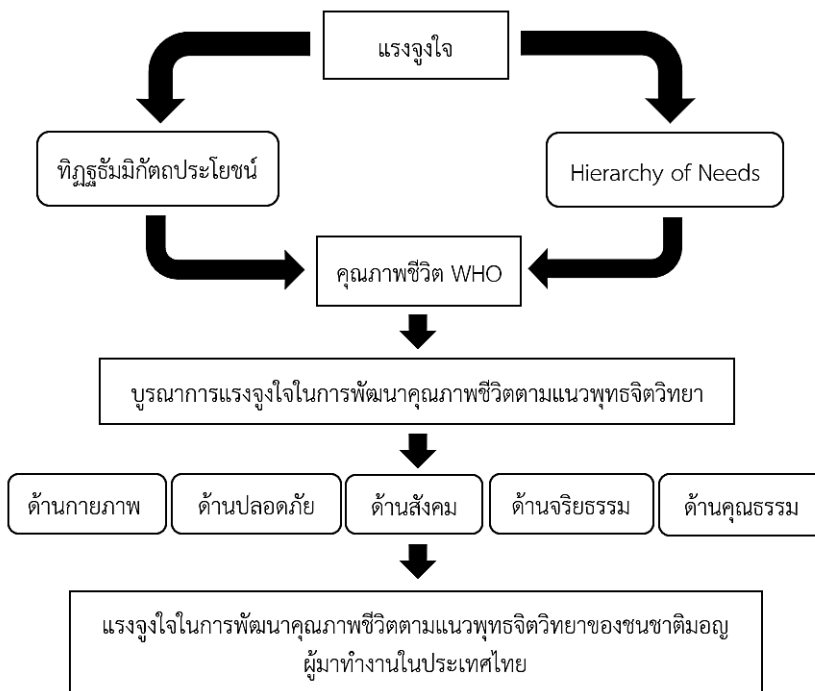
- 1.1 แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ
- 1.2 แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัย
- 1.3 แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม
- 1.4 แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยธรรม
- 1.5 แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม
- 1.6 แรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา

2. แรงจูงใจเหล่านี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มของชนชาติมอญ

3. แรงจูงใจที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชนชาติอื่น ๆ เช่น ชาวพม่า ลาว หรือแรงงานต่างชาตินั้นได้ ช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยไม่จำเพาะเฉพาะชนชาติมอญเท่านั้น

5. มีการให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการปรับเปลี่ยนแนวคิด สร้างสมาธิ พัฒนาจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธจิตวิทยา

ดังนั้น องค์ความรู้ที่ได้ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ จิตใจ สังคม จริยธรรม คุณธรรมและการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างรอบด้านดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะของงานวิทยานิพนธ์เรื่องแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธจิตวิทยาของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็นหลายส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับแรงงานชนชาติมอญ ควรนำข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยสร้างแรงจูงใจตามแนวพุทธจิตวิทยาไปกำหนดนโยบายและมาตรการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มนี้

2) นายจ้าง/ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญและจัดสวัสดิการตามความต้องการของแรงงานชนชาติมอญ ทั้งด้านกายภาพ ความปลอดภัย รายได้ ตามที่ผลการวิจัยระบุ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจและประสิทธิภาพการทำงาน

3) ควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนาให้แก่แรงงานกลุ่มนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจและปัจจัยพัฒนาคุณภาพชีวิตในกลุ่มชนชาติอื่น ๆ ที่ทำงานในประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่ม

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยนำปัจจัยที่ค้นพบไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายแล้วประเมินผลว่าสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้หรือไม่อย่างไร

3) ขยายขอบเขตการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มชนชาติมอญ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเหล่านี้มุ่งให้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกันก็มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยได้อย่างยั่งยืนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

1) รัฐบาลควรกำหนดนโยบายแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานข้ามชาติและชนกลุ่มน้อย โดยครอบคลุม 5 ด้านตามหลักพุทธจิตวิทยาเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2) กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันพัฒนาโครงการส่งเสริมอาชีพและรายได้จากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชนชาติมอญ รวมถึง การใช้สื่อดิจิทัล พร้อมทั้งจัดให้มีการอบรมด้านความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมและการสร้างหลักประกันชีวิต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของแรงงาน

3) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงวัฒนธรรม ควรมีนโยบายสนับสนุนการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทยเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและสังคม

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ชุมชนแรงงานกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของตนเอง

ข้อเสนอแนะเหล่านี้มุ่งให้หน่วยงานภาครัฐกำหนดนโยบายและมาตรการในการดูแลคุณภาพชีวิตของชนชาติมอญผู้มาทำงานในประเทศไทย ตามปัจจัยสำคัญจากผลการวิจัย ผ่านการกำหนดมาตรฐานด้านกายภาพ สวัสดิการ การยอมรับทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มแรงงานอย่างครอบคลุมและยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2558). *ชนชาติมอญ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- กรมสุขภาพจิต. (2563). *กระทรวงสาธารณสุข*. สืบค้น 8 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.dmh.go.th/test/whoqol/>
- กองสวัสดิการแรงงาน. (2560). *คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of work life)*. *อนุสารแรงงาน*, 11(4), 17-22.
- กัญญารัตน์ ทุสวรุณ. (2562). *คุณภาพชีวิตแรงงานข้ามชาติ กรณีศึกษาแรงงานสัญชาติพม่า เขตตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร* (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ป. อ. ปยุตโต (พระพรหมคุณาภรณ์). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- “_____”. (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- “_____”. (2555). *ธรรมบุญชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 119). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พระไพศาล วิสาโล. (2564). *คุณภาพชีวิตตามแนวพุทธ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- พระมหาสมชาย สิริจินโท (หานนท์). (2548). *พุทธธรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางของพระพุทธคุณ (สมาน สุเมโธ)* (พุทธศาสตรมหาบัณฑิต พระพุทธศาสนา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Central Statistical Organization, *The Republic of the Union of Myanmar*. (2024). *Myanmar Population and Housing Census 2022*. Retrieved September 8, 2023, from <https://www.csostat.gov.mm/>

- Guo, B. et al. (2021). *The Relationship between Achievement Motivation and Job Performance among Chinese Physicians: A Conditional Process Analysis*. Retrieved June, 17 2024, from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33928157/>
- Kristiani, S.R., Hidayati, T., & Kusumawardani, A. (2021). The Influence of Achievement Motivation and Job Satisfaction on Employee Performance mediated by Affective Commitment for Development Planning and Supervision of the Regional Revenue Agency of Kutai Kartanegara Regency Officer. *International Journal of Business and Management Invention*, 10(11), 1-7.
- Luffman, J.M., Bulleen, C.V., Liano, A.D., McLeod, P.K., Nash, E.O., & Neuman, C.C. (2004). *Information technology resources management*. Upper Saddle River, NJ: John & Sons Press.
- Lui, B-C. (1975). Quality of life: Concept, Measure and Result. *The American Journal of Economics and Sociology*, 34(1), 12.
- McClelland, D.C. (1953). *The Achievement Motive*. New York: Appleton Century Crofts.
- Ower, E., Bollinger, M.E., & the WHOQOL Group. (1998). *WHOQOL: The World Health Organization Quality of Life Assessment*. Geneva: World Health Organization.
- Power, E., Bollinger, M.E., & the WHOQOL Group. (1998). *WHOQOL: The World Health Organization Quality of Life Assessment*. Geneva, Switzerland: World Health Organization.
- Schuler, R.S. et al. (2022). The Influence of Work Behavior, Achievement Motivation, and Work Competence on Employee's Performance: a Newest Evidence. *Journal of Management*, 12(2), 1463-1472.